

[Tredje næstformand]

Forslag til folketingsbeslutning om nedbringer af ventetider for hjertepatienter, der er visiteret til operation.

(Beslutningsforslag nr. B 23).

Socialudvalget har afgivet beretning om:

Beskæftigelsesmidler til kommunerne.

(Beretning nr. 1).

Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Poul Nødgaard (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig hermed at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Ophævelse af ikke-nordiske statsborgers valgret og valgbarhed).

(Lovforslag nr. L 72).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Jørn Jespersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om levnedsmidler.

(Beslutningsforslag nr. B 21).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af private udviklingsselskaber.

(Beslutningsforslag nr. B 22).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Jørgen Winther (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedbringer af ventetider for hjertepatienter, der er visiteret til operation.

(Beslutningsforslag nr. B 23).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 200

1) Til justitsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Kan ministeren afvise, at der i 1986 skete en ulovlig aflytning af Folketingets kommende ombudsmand, Hans Gammeltoft-Hansen?«

Pelle Voigt (SF):

Siden sidste fredag har der i flere aviser, ikke mindst i Ekstra Bladet, været bragt en række artikler, hvor man diskuterer spørgsmålet om ulovlig aflytning af en række danske statsborgere. Det, jeg konkret i dag vil spørge justitsministeren om, fremgår af mit spørgsmål.

Vi kan naturligvis ikke på nuværende tidspunkt vide, om Ekstra Bladet har ret i sine artikler, og om Politiets Efterretningstjeneste har foretaget ulovlig aflytning af den ene og den anden art – det håber jeg ikke, og jeg tror ikke, at det kan være tilfældet – men jeg vil gerne høre, om ministeren ligger inde med oplysninger, som gør, at han kan afvise, at en ulovlig aflytning af den mand, som skulle være og som blev Folketingets Ombudsmand, fandt sted i 1986 forud for hans udnævnelse.

Justitsministeren (Erling Olsen):

Da flere eksempler har vist, at virkeligheden ofte kan være mere fantastisk end fantasien, og da der i de senere år adskillige steder verden over er fremkommet meget avanceret aflytningsudstyr, så kan jeg naturligvis ikke afvise, at ombudsmanden kan være blevet aflyttet ulovligt i perioden, før han blev ombudsmand. Men jeg kan sige så meget, at efter alt, hvad jeg har fået at vide i denne sag, er han i hvert fald ikke blevet aflyttet af Politiets Efterretningstjeneste.

Ekstra Bladet var så venlig at opsøge mig torsdag eftermiddag for at fortælle, at der fredag ville komme en artikel, som antydede, at

[Justitsministeren]

Justitsministeriet kunne være involveret i en aflytning som den, spørgeren omtaler, og at den kunne være inspireret og gennemført af Politiets Efterretningstjeneste, og at den daværende leder af Politiets Efterretningstjeneste nu var afdelingschef i Justitsministeriet. Sådan måtte i hvert fald jeg og ministersekretæren opfatte det.

Jeg gjorde så det, da jeg havde noget at gøre om aftenen, at jeg bad departementschefen tage kontakt til den daværende departementschef i Justitsministeriet, den daværende chef for PET, den daværende souschef for PET og den daværende kriminalinspektør i PET, samtidig med at jeg bad om at få tingene undersøgt i PET. Det svar, jeg fik, gik ud på, at det her var ganske absurd; der var intet i arkiverne eller i de pågældendes hukommelse, der gjorde, at noget sådant kunne være sket.

Pelle Voigt (SF):

Det er jeg glad for at høre ministeren fortælle. Naturligvis kan ministeren ikke afvise, at nogen på en eller anden måde måtte have aflyttet Folketingets kommende ombudsmand i 1986, men jeg forstår, at ministeren meget klart kan afkræfte Ekstra Bladets oplysninger om, at Politiets Efterretningstjeneste skulle stå bag.

Alligevel vil jeg gerne stille to spørgsmål. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der i 1986 er afsagt en dommerkendelse om en aflytning af Hans Gammeltoft-Hansens telefon, og jeg vil gerne spørge, om Folketingets kommende ombudsmand ligesom ministre in spe og andre gennemgår et sikkerhedscheck, inden de udnævnes eller udpeges af Folketinget, og om Politiets Efterretningstjeneste på det pågældende tidspunkt gennem Justitsministeriet eller på Justitsministeriets foranledning gennemførte et sådant sikkerhedscheck af Hans Gammeltoft-Hansen for at sikre, at vi fik valgt en ordentlig ombudsmand og ikke en person, der måtte kunne sættes pletter på senere hen efter udnævnelsen.

Jens Thoft (SF):

Kan ministeren oplyse, om der i Politiets Efterretningstjeneste føres en postindgangsbog, og om den kuvert, som var omtalt i Ekstra Bladets artikel, er indført i en sådan postindgangsbog?

Justitsministeren (Erling Olsen):

Jeg har fået oplyst, at der ikke er nogen dommerkendelse om, at man kan foretage aflytning af Hans Gammeltoft-Hansen.

Jeg ved naturligvis, at når mennesker skal være autoriseret til at modtage klassificeret materiale, bliver der foretaget en form for sikkerhedscheck på dem. Jeg kan ikke nøjagtigt sige, hvordan disse ting i øvrigt hænger sammen, men jeg mener ikke, at der er sket et sikkerhedscheck på ombudsmanden, der ligger ud over det, man normalt foretager på folk, der skal kunne modtage klassificeret materiale.

Jeg ved, at man fører en journal over det, der kommer ind i Politiets Efterretningstjeneste. Jeg ved, at man har gået disse ting igennem, og man har ikke fundet en sådan kuvert.

I øvrigt har jeg fået oplyst, at det udstyr, man normalt bruger i Efterretningstjenesten til telefonaflytninger, er af en sådan art – det er så mikroskopisk – at havde det ligget i en kuvert, så havde man knap nok kunnet få øje på det. Det er brøkdelen af en millimeter, det drejer sig om.

Pelle Voigt (SF):

Jeg har forstået på dagspressen, at Politiets Efterretningstjeneste ikke helt præcis laver et register over al indkommen post af den ene og den anden art. Derfor vil jeg gerne spørge justitsministeren, som i dag har fortalt os, at virkeligheden nogle gange overgår fantasien, om ministerens fantasi rækker til at forestille sig, at et brev indeholdende en avanceret mikrofon, der både kan anvendes til telefonaflytning og rumaflytning – det er en sådan mikrofon, vi taler om i denne sammenhæng, tilsendt Politiets Efterretningstjeneste med et følgebrev, hvor der stod »Tak for lån« – ikke er blevet journaliseret og ført ind i PET's arkiver, hvis det rent faktisk er afsendt og ankommet til adressaten.

Justitsministeren (Erling Olsen):

Selvfølgelig skulle sådan et brev, hvis det var afsendt og ankommet, være ført ind i journalen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 201

2) Til justitsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren iværksætte en undersøgelse for at klarlægge, om der i 1986 skete en ulovlig aflytning af Folketingets kommende ombudsmand, Hans Gammeltoft-Hansen?«

Justitsministeren (Erling Olsen):

Dele af svaret er jo allerede givet, men lad mig her nævne, at jeg efter at have foretaget den foreløbige undersøgelse ved departementschefen tog en snak mand til mand med de personer, jeg omtalte før. Så nåede jeg frem til, at der ikke var mere at gøre på nuværende tidspunkt i mit apparat, og derfor mente jeg, at der burde anlægges sag mod Ekstra Bladet for på den måde at få en retslig undersøgelse af, hvad der er sket. Af mange grunde var jeg ikke varm på at gå i gang med en kommissionsdomstol, men syntes, at o.k., det her var måden at gøre det på.

Dernæst begyndte jeg at nærlæse artiklen med juridiske briller, efter at Ekstra Bladets chefredaktør havde sagt, at man skam ikke havde anklaget Politiets Efterretningstjeneste for det, jeg efter at have læst artiklen troede at man havde anklaget den for, og så opdagede jeg, at denne artikel var så professionelt og så snedigt skrevet, at alle måtte få det indtryk, at det var Politiets Efterretningstjeneste, man anklagede, men sådan, at det ville være overordentlig svært at få gennemført en injuriersag.

På den baggrund, og fordi Ekstra Bladets redaktør har sagt, at han da ville håbe, at vi fik en sådan sag, hvor disse to vidner, som kunne fremføres, nemlig de to personer, der på grundlag af et råd fra en afdød major havde foretaget indtrængen i ombudsmandens lokale på universitetet, ville stå frem og sige, hvad de vidste om sagen, har jeg faktisk fundet frem til at sige: Hvorfor skal vi tage hele den store proces? Jeg tror, vi må betragte det, der er sket, som en ren avisand, indtil disse to personer træder frem – hvis de træder frem – og fortæller, at de står ved, hvad der har været skrevet i Ekstra Bladet. Så starter en undersøgelse på ny. Og de kan roligt stå frem, for det er så længe siden, at de ikke kan blive straffet for det; sagen er forældet.

Så jeg synes, næste fase må være, at Ekstra Bladet bringer sine meddelere frem.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, at justitsministeren har ret i, at det ville være positivt, hvis Ekstra Bladets kilder ville træde offentligt frem. Men jeg forstår ikke, at en avisartikel i et stort dansk dagblad, der hævder, at der er begået en meget, meget alvorlig lovovertrædelse af myndighederne, dvs. Justitsministeriet eller politiet, kan affærdiges som en avisand.

Hvis der var tale om en mere banal kriminalsag af den ene eller den anden art, ville en sådan sag føre til en almindelig politiuundersøgelse. Hvis der var tale om en færdselsforseelse, eller hvis der var tale om økonomisk kriminalitet, ville det være helt naturligt, at politiet ved at læse en sådan artikel iværksatte en undersøgelse. Derfor stiller jeg mig lidt uforstående over for, at ministeren ikke på det foreliggende grundlag kan iværksætte en undersøgelse af denne påståede overtrædelse af straffeloven.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det sikkerhedscheck, som ministeren omtalte i svaret på det forrige spørgsmål, kunne tænkes at have omfattet en telefonaflytning.

Justitsministeren (Erling Olsen):

Til det sidste spørgsmål mener jeg at kunne svare: Nej. Hvis man overhovedet har telefonaflytninger, skal det være efter retskendelse, og der er ingen retskendelse i denne sag efter alt, hvad jeg ved.

Dernæst spørgsmålet om at sætte en politiuundersøgelse i gang. Ja, jeg tænkte da også på det. Men så tænkte jeg: Hvad vil hr. Pelle Voigt og hr. Jens Thoft ikke sige til mig i dag, hvis jeg satte politiet til at kigge politiet efter i sømmene? Og derfor tænkte jeg: Det er bedre med en retssag.

Men så opdagede jeg, at den artikel er så snedigt formuleret. De er virkelig professionelle på Ekstra Bladet, de kan få hele landet til at tro på, at det drejer sig om PET, og alligevel gøre det på en sådan måde, at en dommer på grund af manglende bevis osv. må sige: Vi kan ikke dømme dem.

Derfor må jeg sige: Det afgørende er, at de to meddelere træder frem. De kan gøre det straffrit.

Så er der i øvrigt den ekstra pointe ved historien, at det jo hævdes, at disse to mennesker fik et tip fra en nu afdød major i Forsvarets Efterretningstjeneste om, at der var anbragt

[Justitsministeren]

disse mikrofoner. De undersøgelser, vi har lavet, viser imidlertid, at majoren var død, længe inden det foregik. Majoren døde i juli 1986, og det her foregik nogle måneder senere.

Så inden vi gør mere ud af den Ekstra Blads-historie, synes jeg, at Ekstra Bladet skulle komme frem med sine meddelere; så snart de kommer frem med noget mere, går vores system i gang med det samme. Men vi kan jo ikke undersøge alt, hvad der siges i pressen under henvisning til, at »det forlyder, men vi skal dække vores kilder«.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, fordi det trods alt tyder på en villighed til at komme til bunds i sagen. Men jeg vil samtidig med denne tak udtrykke en undren over, at ministeren har kunnet forestille sig, at dette kunne klares ved, at Politiets Efterretningstjeneste anlagde en injuriersag.

Det, der må være interessant i denne sammenhæng først og fremmest, er, om en dansk statsborger og en mand, som var kandidat til posten som Folketingets Ombudsmand, er blevet krænket, og om der er sket en ulovlighed eller ej. Og jeg mener ikke nødvendigvis, at det spørgsmål ville kunne afklares igennem en retssag i forhold til Politiets Efterretningstjeneste eller i forhold til andre, hvor man måtte kunne hævde, at man på grund af bevisets stilling eller sådan noget ikke kan påvise hverken det ene eller det andet.

Hvis man er den øverste myndighed i forhold til politiet og det juridiske system i Danmark, må det interessante dog være at konstatere, om der er sket en lovovertrædelse eller ej. Det forstår jeg at ministeren er stærkt interesseret i at komme til bunds i, og det vil jeg gerne sige tak for.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Donner, Ole (FP): spm. nr. S 149-152

Højland, Niels (FP): spm. nr. S 134

Haarder, Bertel (V): spm. nr. S 182 og 183
Kjærsgaard, Pia (FP): spm. nr. S 153 og 154

Spm. nr. S 149

Til *arbejdsministeren* (3/11 93) af:

Ole Donner (FP):

»Kan man ved at kalde en paragraf i en ansættelseskontrakt for en loyalitetserklæring til-sidesætte funktionærloven for så vidt angår konkurrenceforbudet på 2 år?«

Begrundelse

Spørgeren ønsker ovenstående spørgsmål belyst på baggrund af en aftale, som bl.a. består af følgende:

»Ved fratræden er medarbejderen pligtig til at aflevere alt materiale, som han har arbejdet med under sin ansættelse.

I et tidsrum af to år fra sin fratræden påtager medarbejderen sig en ubetinget pligt til ikke under nogen form (hverken direkte eller indirekte) at påtage sig revisionsarbejde eller lignende (herunder lade sig vælge som revisor) hos nogen af de klienter, som arbejdsgiveren har haft i de sidste to år før medarbejderens fratræden. Inden for samme tidsrum er medarbejderen endvidere afskåret fra at indgå kompagniskab, kontorfællesskab eller i det hele taget at etablere samarbejde med nogen af arbejdsgiverens (tidligere) medarbejdere, som har gjort sig skyldige i kontraktbrud. Såfremt medarbejderen overtræder disse forpligtelser, ifalder medarbejderen en erstatning til arbejdsgiveren, hvis størrelse udgør det dobbelte af det honorar, som arbejdsgiveren har oppebåret hos den pågældende klient i det sidste år før medarbejderens fratræden. Erstatningen betales kontant, så snart overtrædelsen ved fogedforbud, retssag eller på anden måde er konstateret. Betalingen af erstatningen berettiger ikke medarbejderen til fortsat at arbejde for klienten.

De pligter, medarbejderen påtager sig ifølge 1. og 2. stykke, gælder såvel over for arbejdsgiveren personligt som over for arbejdsgiverens firma, arbejdsgiverens bo og arbejdsgiverens kontorfælle. Medarbejderen kan med særskilt tilladelse fra arbejdsgiveren påtage sig revisionsarbejde for arbejdsgiverens tidligere klienter mod, at medarbejderen betaler en godtgørelse udgørende det dobbelte af det årlige

[Ole Donner]

honorar, som arbejdsgiveren tidligere har oppebåret hos klienten, eller i øvrigt på de vilkår, hvorom parterne kan enes.

Konkurrenceforbudet omfatter dog ikke sådanne klienter, som medarbejderen under sin ansættelse har tilført arbejdsgiveren alene i kraft af slægtskab eller personligt bekendtskab, der er uden forbindelse med hans ansættelse hos arbejdsgiveren. Det er en forudsætning, at de heromhandlede navne straks påføres nærværende kontrakt.

NB: Der er ikke ved underskrift af kontrakten udbetalt nogen form for erstatning.«

Svar (12/11 93):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg har ved min besvarelse lagt til grund, at den paragraf, som der henvises til i spørgsmål nr. S 149, er den passage, som citeres i begrundelsen til spørgsmålet. Det fremgår af det citerede, at der er tale om en aftale indgået i revisionsbranchen.

Jeg kan indledningsvis oplyse, at den citerede passage er en såkaldt kundeklausul eller revisorklausul. Hverken funktionærlovens § 18 om konkurrenceklausuler eller aftalelovens § 38 finder anvendelse på denne slags klausuler. Der er derfor ikke tale om tilsidesættelse af funktionærlovens regler.

En konkurrenceklausul omfattet af funktionærlovens § 18 er en aftale, der pålægger den fratrådte medarbejder ikke at udføre arbejde inden for sin branche i et bestemt afgrænset geografisk område og i et bestemt tidsrum fra fratrædelsen. Hvis retten til at udøve et bestemt erhverv begrænses i mere end 1 år, skal der fastsættes et rimeligt vederlag for de indskrænkninger i adgangen til erhverv, den pågældende pålægges. Hvis medarbejderen opsiges uden selv at have givet anledning til det, kan konkurrenceklausulen ikke gøres gældende over for medarbejderen.

Den klausul, der citeres i begrundelsen til spørgsmålet, adskiller sig fra en konkurrenceklausul omfattet af funktionærloven ved, at den hverken afskærer den ansatte fra at tage anden ansættelse eller fra at etablere sig som selvstændig. Den ansatte forpligtes alene til ikke at udføre arbejde for de klienter, som arbejdsgiveren har haft de sidste 2 år og til ikke at indgå i kompagniskab, kontorfællesskab eller samarbejde med nogen af arbejdsgiverens

tidligere medarbejdere, der har gjort sig skyldig i kontraktbrud.

Klausulen kan derfor opretholdes i de 2 år, som er aftalt, uden hensyntagen til, om der er betalt vederlag for påtagelsen af denne, og uanset, at den ansatte bliver afskediget uden at have givet rimelig anledning hertil.

Generelt gælder det, at hvis revisorklausuler strider mod redelig handle måde, eller hvis det i øvrigt ville være urimeligt at gøre dem gældende, kan de tilsidesættes efter aftalelovens § 36.

Det er min opfattelse, at en medarbejder, som har indgået en aftale som den citerede, vil være bundet af den i 2 år fra fratrædelsen, men jeg vil gerne understrege, at den endelige afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene.

Spm. nr. S 150

Til *arbejdsministeren* (3/11 93) af:

Ole Donner (FP):

»Såfremt en medarbejder opsiges med normalt opsigelsesvarsel, er vedkommende da bundet af en konkurrenceklausul på 2 år?«

Begrundelse

Spørgeren ønsker oplyst, om en medarbejder, der opsiges med normalt opsigelsesvarsel, vil være bundet af en konkurrenceklausul, såfremt der er indgået en aftale, hvori der bl.a. står:

»Ved fratræden er medarbejderen pligtig til at aflevere alt materiale, som han har arbejdet med under sin ansættelse.

I et tidsrum af to år fra sin fratræden påtager medarbejderen sig en ubetinget pligt til ikke under nogen form (hverken direkte eller indirekte) at påtage sig revisionsarbejde eller lignende (herunder lade sig vælge som revisor) hos nogen af de klienter, som arbejdsgiveren har haft i de sidste to år før medarbejderens fratræden. Inden for samme tidsrum er medarbejderen endvidere afskåret fra at indgå kompagniskab, kontorfællesskab eller i det hele taget at etablere samarbejde med nogen af arbejdsgiverens (tidligere) medarbejdere, som har gjort sig skyldig i kontraktbrud. Såfremt medarbejderen overtræder disse forpligtelser, ifalder medarbejderen en erstatning til arbejdsgiveren, hvis størrelse udgør det dobbelte

[Ole Donner]

af det honorar, som arbejdsgiveren har oppebåret hos den pågældende klient i det sidste år før medarbejderens fratræden. Erstatningen betales kontant, så snart overtrædelsen ved fogedforbud, retssag eller på anden måde er konstateret. Betalingen af erstatningen berettiger ikke medarbejderen til fortsat at arbejde for klienten.

De pligter, medarbejderen påtager sig ifølge 1. og 2. stykke, gælder såvel over for arbejdsgiveren personligt som over for arbejdsgiverens firma, arbejdsgiverens bo og arbejdsgiverens kontorfælle. Medarbejderen kan med særskilt tilladelse fra arbejdsgiveren påtage sig revisionsarbejde for arbejdsgiverens tidligere klienter, mod at medarbejderen betaler en godtgørelse udgørende det dobbelte af det årlige honorar, som arbejdsgiveren tidligere har oppebåret hos klienten eller i øvrigt på de vilkår, hvorom parterne kan enes.

Konkurrenceforbudet omfatter dog ikke sådanne klienter, som medarbejderen under sin ansættelse har tilført arbejdsgiveren alene i kraft af slægtskab eller personligt bekendtskab, der er uden forbindelse med hans ansættelse hos arbejdsgiveren. Det er en forudsætning, at de heromhandlede navne straks påføres nærværende kontrakt.

NB: Der er ikke ved underskrift af kontrakten udbetalt nogen form for erstatning.«

(Besvaret sammen med spm. nr. S 149).

Spm. nr. S 151

Til *arbejdsministeren* (3/11 93) af:

Ole Donner (FP):

»Kan en såkaldt branchekutyme tilsidesætte funktionærloven?«

Begrundelse

Spørgeren ønsker ovenstående spørgsmål besvaret under henvisning til en aftale, hvori det bl.a. hedder:

»Ved fratræden er medarbejderen pligtig til at aflevere alt materiale, som han har arbejdet med under sin ansættelse.

I et tidsrum af to år fra sin fratræden påtager medarbejderen sig en ubetinget pligt til ikke under nogen form (hverken direkte eller indirekte) at påtage sig revisionsarbejder eller lignende (herunder lade sig vælge som revisor)

hos nogen af de klienter, som arbejdsgiveren har haft i de sidste to år før medarbejderens fratræden. Inden for samme tidsrum er medarbejderen endvidere afskåret fra at indgå kompagniskab, kontorfællesskab eller i det hele taget at etablere samarbejde med nogen af arbejdsgiverens (tidligere) medarbejdere, som har gjort sig skyldige i kontraktbrud. Såfremt medarbejderen overtræder disse forpligtelser, ifalder medarbejderen en erstatning til arbejdsgiveren, hvis størrelse udgør det dobbelte af det honorar, som arbejdsgiveren har oppebåret hos den pågældende klient i det sidste år før medarbejderens fratræden. Erstatningen betales kontant, så snart overtrædelsen ved fogedforbud, retssag eller på anden måde er konstateret. Betalingen af erstatningen berettiger ikke medarbejderen til fortsat at arbejde for klienten.

De pligter, medarbejderen påtager sig ifølge 1. og 2. stykke, gælder såvel over for arbejdsgiveren personligt som over for arbejdsgiverens firma, arbejdsgiverens bo og arbejdsgiverens kontorfælle. Medarbejderen kan med særskilt tilladelse fra arbejdsgiveren påtage sig revisionsarbejde for arbejdsgiverens tidligere klienter mod, at medarbejderen betaler en godtgørelse udgørende det dobbelte af det årlige honorar, som arbejdsgiveren tidligere har oppebåret hos klienten, eller i øvrigt på de vilkår, hvorom parterne kan enes.

Konkurrenceforbudet omfatter dog ikke sådanne klienter, som medarbejderen under sin ansættelse har tilført arbejdsgiveren alene i kraft af slægtskab eller personligt bekendtskab, der er uden forbindelse med hans ansættelse hos arbejdsgiveren. Det er en forudsætning, at de heromhandlede navne straks påføres nærværende kontrakt.

NB: Der er ikke ved underskrift af kontrakten udbetalt nogen form for erstatning.«

Svar (12/11 93):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Svaret er nej. Hvis en branchekutyme er i strid med funktionærloven, kan den ikke gøres gældende over for medarbejderen.

Spm. nr. S 152

Til *arbejdsministeren* (3/11 93) af:

Ole Donner (FP):

[Ole Donner]

»Kan en arbejdsgiver uden normalt opsigelsesvarsel ændre medarbejdernes arbejdstid og lønforhold?«

Begrundelse

Spørgeren ønsker oplyst, om en indgået aftale vil bortfalde, såfremt en arbejdsgiver ændrer medarbejdernes arbejdstid og lønforhold. Aftalen lyder bl.a.:

»Ved fratræden er medarbejderen pligtig til at aflevere alt materiale, som han har arbejdet med under sin ansættelse.

I et tidsrum af to år fra sin fratræden påtager medarbejderen sig en ubetinget pligt til ikke under nogen form (hverken direkte eller indirekte) at påtage sig revisionsarbejde eller lignende (herunder lade sig vælge som revisor) hos nogen af de klienter, som arbejdsgiveren har haft i de sidste to år før medarbejderens fratræden. Inden for samme tidsrum er medarbejderen endvidere afskåret fra at indgå kompagniskab, kontorfællesskab eller i det hele taget at etablere samarbejde med nogen af arbejdsgiverens (tidligere) medarbejdere, som har gjort sig skyldige i kontraktbrud. Såfremt medarbejderen overtræder disse forpligtelser, ifalder medarbejderen en erstatning til arbejdsgiveren, hvis størrelse udgør det dobbelte af det honorar, som arbejdsgiveren har oppebåret hos den pågældende klient i det sidste år før medarbejderens fratræden. Erstatningen betales kontant, så snart overtrædelsen ved fogedforbud, retssag eller på anden måde er konstateret. Betalingen af erstatningen berettiger ikke medarbejderen til fortsat at arbejde for klienten.

De pligter, medarbejderen påtager sig ifølge 1. og 2. stykke, gælder såvel over for arbejdsgiveren personligt som over for arbejdsgiverens firma, arbejdsgiverens bo og arbejdsgiverens kontorfælle. Medarbejderen kan med særskilt tilladelse fra arbejdsgiveren påtage sig revisionsarbejde for arbejdsgiverens tidligere klienter mod, at medarbejderen betaler en godtgørelse udgørende det dobbelte af det årlige honorar, som arbejdsgiveren tidligere har oppebåret hos klienten, eller i øvrigt på de vilkår, hvorom parterne kan enes.

Konkurrenceforbudet omfatter dog ikke sådanne klienter, som medarbejderen under sin ansættelse har tilført arbejdsgiveren alene i kraft af slægtskab eller personligt bekendt-

skab, der er uden forbindelse med hans ansættelse hos arbejdsgiveren. Det er en forudsætning, at de heromhandlede navne straks påføres nærværende kontrakt.

NB: Der er ikke ved underskrift af kontrakten udbetalt nogen form for erstatning.«

Svar (12/11 93):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Alle væsentlige ændringer i en funktionærs ansættelsesvilkår skal varsles med medarbejderens individuelle varsel efter funktionærloven. Ændringer i arbejdstid og lønforhold vil som udgangspunkt være væsentlige og derfor kræve, at de varsles med individuelt varsel.

Spm. nr. S 134

Til *industriministeren* (27/10 93) af:

Niels Højland (FP):

»Vil ministeren redegøre nærmere for de mange dødsfald blandt fiskere i 1992 og orientere om, hvorledes ulykkerne kan nedbringes?«

Begrundelse

I henhold til Søfartsstyrelsens statistik for 1992, der netop er udkommet, blev 11 fiskere dræbt og 159 andre udsat for ulykker i 1992. Dette tal er foruroligende højt og bør kunne nedbringes. Der henvises i øvrigt til Morgenavisen Jyllands-Postens »Erhverv & Økonomi« side 4 for torsdag den 21. oktober 1993.

Svar (4/11 93):

Industriministeren (Trøjborg):

Erfaringerne – ikke kun fra Danmark, men også fra andre EF-lande – viser, at fiskerierhvervet generelt er et af de erhverv, der har en høj hyppighed af dødsulykker relateret til arbejdet.

Jeg kan oplyse, at Søfartsstyrelsens statistikker viser i alt 11 dødsfald blandt fiskere i 1992, mens de tilsvarende tal i 1991 og 1990 var henholdsvis otte og tretten dødsfald.

Arbejdsulykkerne skyldes en kombination af mange faktorer, og i det helt overvejende antal af dødsulykker for fiskerflåden i 1992 indgår den menneskelige adfærd som en af disse. Således er én druknet som følge af forlis,

[Industriministeren]

fem druknet ved fald over bord, én druknet i havnebassinet, én er død som følge af brand om bord, én er død som følge af forgiftning ved losning af industrifisk, og to er døde som følge af svære kvæstelser ved spilulykker.

Det er Søfartsstyrelsens vurdering, at alt for mange ulykker blandt fiskere skyldes en manglende eller utilstrækkelig uddannelse og manglende bevidst holdning til sikkerhed ved udførelsen af arbejdet. Søfartsstyrelsen har derfor valgt at intensivere forebyggelsesarbejdet mod ulykker i fiskerflåden inden for tre hovedområder, hvor man ikke mindst fokuserer på at bearbejde fiskernes holdning til arbejdsmiljøet og sikkerhedsforholdene om bord.

Holdningsbearbejdning. Fiskeriets Arbejdsmiljøråd med tilhørende arbejdsmiljøtjeneste, der i 1993 blev etableret i samarbejde med erhvervet, vil utvivlsomt få stor betydning for dette arbejde. Herudover har Søfartsstyrelsen søgt at intensivere sikkerhedsarbejdet ved at inddrage fiskerne i partsstyrede havnesikkerhedsudvalg, der dækker alle landets fiskerihavne. Havnesikkerhedsudvalgene indebærer en nyordning på sikkerhedsorganisationsområdet for fiskere. Udvalgene skal planlægge, lede og koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet for fiskere, herunder sørge for, at årsagerne til ulykkestilfælde, forgiftninger og erhvervsbetingede lidelser samt tilløb hertil undersøges, og foranledige gennemført foranstaltninger, der hindrer gentagelser.

Uddannelse. Med Søfartsstyrelsens bekendtgørelse fra 1992 om unges arbejde til søs er sikkerhedsreglerne skærpet bl.a. med henvisning til det farlige arbejde om bord i fiskeskibe og de dermed relaterede ulykkesrisici. Bekendtgørelsen indebærer, at unge under 18 år uden uddannelse ikke kan tage arbejde på et fiskeskib. Efter aftale med erhvervet vil Søfartsstyrelsen i 1994 etablere et 3-ugers obligatorisk sikkerhedskursus, der skal være gennemført, inden unge under 18 år begynder at arbejde om bord i fiskerfartøjer. Dette kursus vil indgå i den 2-årige efg-baserede fiskeriuddannelse.

Søfartsstyrelsen har desuden i samarbejde med erhvervet udarbejdet et frivilligt uddannelsesprogram for erhvervsfiskere. I øjeblikket drøfter Søfartsstyrelsen og erhvervet muligheden for på lidt længere sigt at få gjort denne uddannelse obligatorisk.

Udbygget viden. Søfartsstyrelsen har i samarbejde med Søfartsmedicinsk Institut i Esbjerg igangsat en række undersøgelser vedrørende ulykker i fiskeriet. Undersøgelsesresultaterne forventes at foreligge i løbet af 1994/1995 og vil selv sagt blive anvendt i det fremtidige forebyggende arbejde.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at fiskerierhvervet er et højrisikoområde. Det er imidlertid mit håb, at vi i et nært samarbejde med erhvervet og ikke mindst gennem erhvervets aktive indsats også i de nye arbejdsmiljøråd, arbejdsmiljøtjeneste og havnesikkerhedsudvalg kan få nedbragt ulykkesantallet inden for en overskuelig årrække. Kun gennem erhvervets aktive medvirken opnår vi den forståelse, der skal til, for at regler og forebyggende tiltag effektivt kan gennemføres.

Spm. nr. S 182

Til *finansministeren* (8/11 93) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren opgive planen om at tvinge dele af Arkitektskolen ud på Holmen og i stedet tillade salg af Meldahls Smedie til Grønnegårdsteatret?«

Begrundelse

Holmenprojektet er ligesom byggeplanen på Tøjhusgrunden præget af, at især finansministeren klamrer sig til en bestemt projektudformning, som et embedsmandsudvalg engang har udtænkt. Arkitektskolen vil helst blive på Charlottenborg (hvor både Billedskolen og dele af Arkitektskolen alligevel skal forblive), og staten tjener mere ved at sælge til Grønnegårdsteatret, der har private penge, end ved at sælge til Kulturministeriet til en fiktiv, høj pris, som staten selv skal betale. Hertil kommer, at Grønnegårdsteatret kan skabe liv på Holmen i netop de perioder, hvor de udflyttende skoler ikke benyttes (aftener og somre), og stille udstillingsfaciliteter til rådighed.

Svar (12/11 93):

Finansministeren (Lykketoft):

Regeringen besluttede i foråret 1993, at fire kunstneriske uddannelsesinstitutioner, Statens Teaterskole, Rytmisk Musikkonservatorium, Den Danske Filmskole og Kunstakademiets

[Finansministeren]

Arkitektskole, samles på en mindre del af Holmen.

Baggrunden herfor var dels, at skolernes lokalemæssige forhold ikke er tilfredsstillende i dag, dels at der ved samlingen af institutionerne bliver mulighed for et frugtbart samarbejde i inspirerende omgivelser.

Arkitektskolen er således i dag spredt på mange ejendomme, og der har været peget på, at dette medfører dårlig kommunikation og ressourceudnyttelse, ligesom mange af bygningerne er uegnede til skoleformål. En løsning af disse lokalemæssige problemer i skolens nuværende nærområde på Kgs. Nytorv er ikke mulig uden store økonomiske omkostninger – og vurderes som helt urealiserbar på kort sigt.

Ved udflytningen til Holmen på et område, hvor blandt andet Meldahls Smedie ligger, sikres skolen gode rammer, så kvaliteten af den velrenommerede danske arkitektuddannelse kan fastholdes og udbygges i samarbejde med de tre andre kunstneriske uddannelser, der placeres i Arkitektskolens umiddelbare nærhed.

Arkitektskolens rektor, Ebbe Melgaard, har da også sammen med de tre andre skolers rektorer udtrykt glæde over mulighederne på Holmen og udsigterne til et kreativt og nyskabende samarbejde med de tre andre skoler.

Regeringen fastholder derfor beslutningen om at udflytte Arkitektskolen til Meldahls Smedie på den del af Holmen, der iflg. planerne er udlagt til skolen.

I forbindelse med fordelingen af den resterende del af Holmen vil Grønnegårdsteatrets ønsker kunne indgå på linje med en række andre prioriterede projekter.

Spm. nr. S 183

Til finansministeren (8/11 93) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren opgive planen om at tvinge halvdelen af Handelshøjskolen ind i det planlagte byggeri på Tøjhusgrunden på Amager, hvorved Handelshøjskolen skæres midt over?«

Begrundelse

I min ministertid rumsterede ovenstående plan længe, indtil jeg med den daværende finansminister fik udvirket, at Handelshøjsko-

len kan holdes samlet gennem et byggeri på DSB-grunden på Frederiksberg. Stor var min forbløffelse, da jeg opdagede, at den nye finansminister nu halsstarrigt holder fast i den gamle byggeplan uden hensyn til Handelshøjskolens velbegrundede ønske om at forblive samlet på Frederiksberg. Jeg beder om, at ministeren nu skærer igennem og lader hensynet til mennesker og indhold komme forud for hensynet til gamle finansministerielle planer, som tiden er løbet fra. For min skyld kan han opgive hele byggeriet på Tøjhusgrunden, hvis der ikke er nogen, der godvilligt vil flytte ind i det.

Svar (12/11 93):

Finansministeren (Lykketoft):

Planen om at placere Handelshøjskolen på Ny Tøjhusgrunden er opstået under den tidligere regering i forbindelse med opfølgning af aftale om finansloven for 1993. Der er ikke på noget tidspunkt, heller ikke under den tidligere regering, truffet nogen beslutning om, hvorvidt Handelshøjskolens nybyggeri skulle placeres på Ny Tøjhusgrunden eller på DSB-grunden på Frederiksberg.

På denne baggrund er spørgsmålet om Handelshøjskolens fremtidige placering fortsat under overvejelse i regeringen. Der arbejdes fortsat med to løsningsmuligheder, enten at placere hele Handelshøjskolen på Ny Tøjhusgrunden, efterhånden som nuværende lejemål kan fraflyttes, eller et nybyggeri til det økonomiske fakultet og administrationen på DSB-grunden på Frederiksberg.

Spm. nr. S 153

Til socialministeren (4/11 93) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvor mange indvandrere får folkepension i år, og hvor meget får de udbetalt pr. måned?«

Svar (12/11 93):

Socialministeren (Karen Jespersen):

Retten til folkepension er som hovedregel betinget af dansk indfødsret. Denne betingelse er dog fraveget for visse grupper af udlændinge. Det drejer sig om udlændinge, der har haft mindst 10 års fast bopæl i Danmark mellem det fyldte 15. og 67. år, herunder mindst 5 år

[Socialministeren]

umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes, om flygtninge, der har fået opholdstilladelse efter § 7 og § 8 i udlændingeloven, om personer, der er omfattet af EF-forordning nr. 1408/71, samt om personer, der er omfattet af de overenskomster om social sikring, som Danmark har indgået med andre stater.

Der var i alt 2.832 udenlandske pensionister med bopæl i Danmark, der modtog folkepension pr. 1. januar 1993. Heraf kom knap halvdelen fra de øvrige nordiske lande, knap 1/3 fra det øvrige Europa og godt 1/5 fra resten af verden.

Retten til fuld folkepension er betinget af mindst 40 års fast bopæl her i riget. Opfylder pensionisten ikke betingelsen for fuld folkepension, fastsættes pensionen efter forholdet mellem den faktiske bopælstid mellem det 15. og det 67. år og 40 års fast bopæl (brøkpension). Reglerne om opgørelse af bopælstid er imidlertid fraveget for enkelte grupper af udlændinge: For udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 eller § 8 i udlændingeloven, sidestilles bopæl i oprindelseslandet med bopæl her i riget. Endvidere er reglerne fraveget for udlændinge, der får udbetalt pension i henhold til visse overenskomster med andre stater.

Af de ovennævnte 2.832 udenlandske folkepensionister med bopæl i Danmark modtog 2.209 fuld pension.

Pensionsudgifterne til udenlandske folkepensionister i Danmark kendes ikke, men såfremt det antages, at ingen af disse har betydelige indkomster ud over pensionen, kan udgiften til folkepension til de 2.832 udenlandske pensionister skønnes til 12,4 mio. kr. pr. måned i 1993.

Det må dog antages, at en del har supplerende indtægter og derfor får aftrappet pensions-tillægget – enkelte i alderen 67-69 år kan have arbejdsindtægter og dermed få grundbeløbet indtægtsreguleret. Det må dog samtidig antages, at en væsentlig del af de udenlandske pensionister, der ikke får fuld pension, får suppleret deres pension med personlige tillæg, fordi den pension, de er berettiget til på grundlag af optjeningstiden, ikke udgør et tilstrækkeligt forsørgelsesgrundlag – og fordi de ikke modtager nogen tilsvarende pensionsydelse fra de(t) land(e), som de tidligere har boet i.

Spm. nr. S 154

Til *socialministeren* (4/11 93) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Er der på nogle plejehjem lavet særlige afdelinger for ældre indvandrere og i bekræftende fald hvor og for hvor mange?«

Svar (12/11 93):

Socialministeren (Karen Jespersen):

Socialministeriet har ingen oplysninger om særlige afdelinger for ældre indvandrere på landets plejehjem, og Kommunernes Landsforening har oplyst, at landsforeningen heller ikke har kendskab til sådanne særlige afdelinger.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til ministeren for udviklingsbistand [om status for dansk Øststøtte og om planerne for Øststøttens fremtidige sigte og struktur].

Af Lotte Henriksen (S), Ahlmann-Ohlsen (KF), Hanne Severinsen (V), Riishøj (SF), Annette Just (FP), Peter Duetoft (CD), Lone Dybkjær (RV) og Ole M. Nielsen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 4/11 93).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om en indskydergarantifond.

Af industriministeren (Trøjborg).

(Fremsat 27/10 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Dette forslag handler om en udvidelse af